

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Solutio autoritatum aduersùs nostram sententiam; & aliqualis
contrariæ defensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

alis autem est generica : huic ergo intercedere nequit infinita distantia creatoris, & creaturarum. Ad quartam probationem aduersariam : sum. na simplicitas Dei, vt non vetat eum distingui ratione nostra in plures formalitates, ita nec eum componi intentionaliter ex genere & differentia vt constat ex dictis supra lib. 3. huius operis tract. 1. cap. 1. & 2. nec non in Dial. ad finem libri octau. Ad quintam & vltimam : probabilius est Deum esse in prædicamento vt fuscè à nobis explicatum est locis iam iam indicatis. Atque ens esse genus complures ingeniosi recentiores nostri, præsertim vero Arriaga disp. 7. log. sect. 1. subf. 5. & disput. 11. sect. 6. Huic etiam sententia fauere Scotum, & Gabrielem testis est Tellez in metaph. disput. 5 2. sect. 2. num. 8. quamuis ipse sequatur contrariam. Denique idem sentit Plato in sophista & Parmenide.

26 Præterea arguunt contrarij. Si ens esset vna quædam ratio abstracta ab inferioribus, quemadmodum exposcit eius vniuocatio, tanè idem sub eadem ratione prædicaretur de aliquo, quoties hoc definitur : nam genus, & post illud differentia dicitur de omni definito : sed in genere includitur ens, & etiam in differentia, aliunde vero est vnum, idemque respectu vtriusque, quam ei gratiam præstat vniuocatio : aliquid ergo vnius, eiusdemque rationis bis prædicabitur in quacunque definitione : hæc autem geminatio est inutilis, & nugatoria : haud ergo est admittendum ens esse vniuocum, vnde ea sequitur super alia incommoda superius obiecta.

27 Huic argumento satis, cumulateque factum est in simili supra tract. præced. cap. 5. ibi enim visum est cum definitur substantia *ens per se* posteriorem particulam, nempe *per se* restringi à priori, eiusque restrictionis causa non significare ens, quam tamen solitarie sumpta citra dubium esset significatura, atque ita cauere ne ens prædicetur de substantia nisi semel. Similiter ergo in præsentī dicendum cum ens prædicatur in definitione hominis, verbi gratia prout clausum in genere, nequaquam postea prædicari ratione differentia, id est rationalitatis : hæc enim vi præcedentis generis cohibetur, ne quidquam aliud significet, nisi quod superaddit generi, neuè aliquid vtrique commune. Verum enim vero tam rigorosa solutio huic nequaquam est necessaria argumento, quippe quod pensi non habet aliquid in definitione bis dici : dammodo dicatur sub diuersa ratione : at in nostris principiis ens non prædicatur bis sub eadem ratione, sed sub diuersa, videlicet, prout contractum per differentiam, & genus, quæ quam sint inuicem diuersa, quis ambigat ? Quocirca in eo conuenimus nos & huius auctores argumenti, quod iuxta ambos ens bis dicatur in definitione hominis, verbi gratia, primo quidem animalis beneficio, & postea cum ventum est ad rationalitatem ; nec non etiam in eo quod vtrobiq; prædicetur ens sub diuersa ratione : Cæterum in eo differimus, quod iuxta illos diuersitas entis ei omnino intrinsecus congruat, haud enim de illorum sententia ens abstrahitur aut separatur à genere, & differentia haud etiam hæc sunt vicissim ab ente distincta, iuxta nos vero diuersitas entis ei veluti extrinsecus adueniat, propter abstractionem entis à partibus definitionis, & harum contrà ab ente distinctionem quoad rationes saltem vltimas & innominatas. Parum tamen interest hoc aduersariorum, & nostri discrimen, quod ad præsens institutum, & inutilem entis geminationem effugiendam attinet, vt palam est.

28 Argumentantur vltèrius aduersarij sic. Vbi ratio entis sit vniuoca vnave, & abstracta ab inferioribus,

ea necessario debet esse vel absoluta vel respectiua : hæc namque denominationes sunt inter se immediate oppositæ, cum non possit dari medium inter esse ad aliud, & non esse ad aliud, esse autem quid absolutum, perinde sit, atque non esse ad aliud, & respectiuium item atque esse ad aliud : sed ratio entis in communi, & prout abstracta ab omni ente in particulari haud est absoluta, aliàs de entibus relatiuis minimè posset prædicari, haud etiam respectiua, aliàs nequaquam complecteretur entia absoluta : nulla igitur est. Huic argumento simile est quod alij opponunt, ens prout abstractum à Deo & creaturis oportere esse finitum, aut infinitum, neutrum autem esse posse. Prætermisissis aliorum solutionibus respondeo cum Francisco Mairon in tract. de vniuocatione entis eius rationem abstractam, & vniuocam haud esse formaliter, & in statu præcisionis absolutam, aut respectiuiam, atque inter has duas denominationes dari medium per intellectum præscindentem ab illis conceptum entis : cæterum eam realiter sumptam, & prout identificatam cum inferioribus esse simul absolutam, & respectiuiam, penes tamen aliud & aliud, non vero secundum idem. Quæ etiam solutio accommodari potest eidem argumento, si oppositas denominationes finiti, & infiniti, Deo, & creaturæ conuenientes opponat.

Arguunt denique, qui æquiuocationem entis tuerentur : Analogia perinde est, ac proportio, vt ex Cicerone, Augustino, Fabio in Dial. libro 3. tract. 2. capite 5. animaduersum est : at inter finitum, & infinitum, cuiusmodi sunt Creator, & creatura nulla potest esse proportio : ille omniscius, nos omnium insciji ac veluti Phariis, Cimmeriisque tenebris immergi : ille cunctipotens, nos nobis relictis ne possumus nihilum : ille crassis nostræ mortalitatis radiis imperuius, nos visibiles & conspicui : ille nullo temporis, aut loci spatio definitus, nos locotum angustiis claudimur, & cum tempore rapimur eo paulo minus fugaciores : ille bonorum omnium possessione cumulatus, nos omnium egeni : quid multa ?

Ille quidem totum, cætera cuncta nihil.

Quæ cum ita sint, nec de dignitate creatoris, nec de creaturarum vilitate eum putas rectè sentire, qui, vel creatorem ad aliquam cum eis proportionem, aut analogiam deprimit, vel has ad illum attollit. Quod si ens nequit esse analogum respectu vtriusque ; multo minus vniuocum ; etsi nec proportionem habent, qui contingere potest, vt vnitatem & vniuocationem quæ quamuis proportionem superat, & cum summa distantia dñm extremorum iungi difficilior est multis partibus : sed hoc argumentum nihil habet momenti ; nam inter finitum, & infinitum, Deumve, & creaturam haud est vlla proportio, quatenus hæc significat habitudinem determinatæ distantia, secus verò prout similitudinem, & imitationem quandam.

C A P V T V.

Solutio autoritatum aduersus nostram sententiam, & aliqualis contrariæ defensio.

A Ristoteles 4. metaph. text. 2. & 7. metaph. cap. 2. & 11. metaph. cap. 3. & 12. metaph. text. 28. & 7. ethic cap. 6. & alibi sæpè expressis verbis docet ens esse analogum respectu substantiæ & accidentis, Creaturæ, & Creatoris (eadem enim est iuxta ipsū, eadē iuxta cæteros omnes vtrorumque inferiorum ratio quoad præsens attinet institutum) Non longè ab Aristotele abesse

abesse videntur SS. PP. quoties de ente, atque etiam de aliis prædicatis Deo, & creaturæ communibus sermonem habent: frequens enim apud ipsos est Deum non esse propriè ac formaliter ens, substantiam, mentem, rationem, &c. sed supra ens, substantiam, & alias eiusmodi perfectiones; earumque causam efficien-tem finem aut exemplar in quo eminenter elucet: qua phrasi satis perspicuè insinuant nullum prædica- tum Deo & creaturis vniuocum esse sed omnem eor-um conuenientiam esse analogicam: quemadmo- dum cum dicimus medicinam non esse formaliter & propriè sanam sed sanitatis causam petinde dictum est, atque notionem haud esse vniuocam respectu medi- cinæ & hominis, cui adhibetur. Ita vero loquuntur præter alios innumeros Damascenus lib. 1. de fide cap. 4. *Neque enim eorum que sunt, quicquam est: quod quidem non ita accipiendum est quasi non sit, sed quia supra omnia que sunt ipse sit, atque adeo supra ipsum esse* Boëtius lib. de Trinit. circa medium nam substantia in illo non est vere substantia sed ultra sub- stantiam. Dionysius de mystica Theologia. cap. 5. *profitemur nec animam, esse, nec mentem, nec visionem, aut opinionem, vel rationem, vel mentis notionem habere, nec rationem esse, nec mentis perceptionem.* Elias Cretens. in orationem. 24. Nazianzeni: *Deus ut Sanctus Dionysius ait est quidem causa us que sunt ut sint ipse autem non est, ut qui nihil horum que sunt sed supra omnia sit.* Quæ & alia testimo- nia lauius proponit & exponit. P. Vazquez tom. 1. in 1. part. questione 3. art. 5. disputatione 22. ca- pit. 6. Eorum ergo & Aristotelis authoritati ve- ratisfaciam & aliquid contrariæ sententiæ defor- mam accurate explicandum est quatenus ens esse possit analogum sine præiudicio tamen vniuocatio- nis superius illustratæ, & longe alio intellectu.

31 Primo id præstant nonnulli distincta duplici analo- gia, alia secundum esse, alia secundum rationem: quarum hæc est propria illa vero impropria: Anal- gia secun- dum esse est, qua ratio substantiæ voci analogæ acco- modata ex parte rei ipsius & ante omnem operatione intellectus est quodammodo partim eadem partim di- uersa: eadem, quia similis, diuersa quia dissimilis siue intrinsecus siue extrinsecus, & à differentiis superad- dictis: similitudo namque est quedam identitas, quam- uis lata, sicut dissimilitudo diuersitas secundum Aristotelem 3. metaph. aliisque locis: Analogia se- cundum rationem est qua ratio substantiæ nomini analogo respondens, ut abstracta per intellectum, est partim eadem partim diuersa: diuersa quidem, quia conceptus formalis vtriusque analogati est di- uersus, ac proinde conceptus obiectiuus, cum hic non possit ab illo non mutuari diuersitatem; ead- em, quia conceptus formalis & obiectiuus, vtrius- que analogati est similis, seu proportionalis, ac proinde vnus, & idem, vti superius explicatum. Priori autem illa analogia ens respectu Dei, & crea- turæ, substantiæ, & accidentis analogum esse li- quet, tum ex eius definitione, tum, quia ens est æquiuocum secundum esse, ut expressè docet B. Thomas 1. part. quæst. 13. art. 10, quidni ergo possit esse analogum secundum esse?

32 Secundo alij analogiam diuidunt in eam, quæ est secundum rem, & eam, quæ est secundum nomen: hanc propriam, & illam impropriam. Analogia se- cundum nomen est ea merito cuius nomen inæqua- liter vni significatio accommodatur & alteri, videli- cet vni prius, & principalius, alteri posterius, & minus ex principali, vni independenter ab alio, al- teri vero dependenter, vni ex prima qua institu- tione, alteri translatiue & vi solius vltius, ut de-

R. P. Richardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

claratum in loco. Analogia secundum rem est, qua res ipsa nomini analogo subiecta participatur ab vno inferiori, & alio, cum inæqualitate & depen- dentia. Quando autem ratio entis conuenit inæqualiter Deo, & creaturis, atque his depen- denter ab illo; quando etiam simili modo parti- cipatur à substantia, & accidenti, nil mirum, si analogiam secundum rem vendicent, tametsi eam quæ est secundum nomen, magisque propria, pro- cul habeant.

33 Contra vtramque analogiam obiici potest. Ens iuxta Aristotelem aliquo modo analogum est com- paratione Dei, & creaturæ, substantiæ & acci- dentis, quo animal. v. g. & aliæ rationes enti subiectæ, & minus vniuersales non sunt analo- gæ, cum vbique entis analogiam inculcet, secus vero aliorum conceptuum haud ita latè manantium. Sed animal habet priorem analogiam enti à nobis attributam, ut constat luce clarius, & posteriorem etiam cum inæqualiter participetur ab homine & bellua. Quod si vltimus dependentia in partici- panda ratione analogia qua proculdubio carent homo, & bellua desideretur, ut animal sit poste- riori modo analogum, saltem qualitas erit inter analogia respectu intellectus, & intellectiois, lu- cis, & caloris, numeranda, cum intellectio dependen- ter ab intellectu, & calor dependenter à luce ratio- nem entis adeoque qualitatis participent. Neutra igitur entis analogia est ex mente Aristotelis, quem tamen nitimur explicare.

34 Respondeo inter Deum, & creaturam est infi- nita distantia ac diuersitas, & inter substantiam, & accidens ex genere suo quanta esse nequit alia maior in creatis: proinde in ratione entis summam, ac specialem analogiam summa, ac speciali ea diuer- sitate nixam veluti tibicinaram habebunt, de qua Aristoteles exponendus est iuxta primum sensum. Quod ad secundum attinet, eodem modo occurren- dum est obiectioni, si meram speciem inæqualitatem, cum summa sit: sin autem dependentiam acciden- tis à substantia, & creaturæ à Deo in participanda ratione entis, facile dici potest, ad posteriorem ana- logiam earum, quæ sunt superius explicatæ requiri, ut dependentia sit eorum conceptuum, qui im- mediatè contrahunt rationem analogam, sicut etiam in analogis propriis, & secundum nomen, eius- modi dependentia visitur inter ea, quibus imme- diatè nomen accommodatur: quocirca, cum quali- tas ea cum dependentia immediatè ad intellectum, & intellectiois, lucem & calorem non descendat, sed ad qualitatem materiale, & immaterialem, in quibus ea neutriquam dependentia resplendet mirum non est, si qualitas, & similes rationes, vniuocæ communiter habitæ analogiam hanc entis propriam sibi non vendicent.

35 Tertiò alij existimant, ens interdum significare id, quod habet esse infinitum, & incommutabile: quæ significatio Philosophis, præsertim Platoni, & Aristote- li valde recepta est, Patribus autem sanctis adhuc receptior, ex quibus vnus sufficiat Augustin. 7. conf. c. 11 *influxi cetera infra te, & vidi nec omnino esse, nec omnino non esse: esse quidem, quia absolute sunt, non esse autem, quia id quod est non sunt, id enim verè est quod incommutabiliter manet: & quod caput est Pa- tribus ea in re scripturæ consonant: tritum illud Exo- di cap. 3. ego sum qui sum: quasi à Deo aliud omne asseratur eo loci non esse, nec rationem entis obrine- re. Deinde iidem authores putant, ens haud rarò si- gnificare solum id, quod est per se: quæ entis ac- ceptio Aristoteli frequentissima est, præsertim verò*

Aa 2 cam

eam vsurpat. 7. metaph. text. 15. expresse ibi docens, ens de substantia dici simpliciter, & de accidenti secundum quid, & accidens non esse ens, sed entis ens; videlicet quia non est ens per se, quod tamen hac voce ens significatur multoties: atque hac ratione, qui duas arbores cernit, duo solum entia vidisse censetur, licet plura accidentia conspiciat. Porro in utroque sensu vero verius est, ens esse analogum respectu Dei, & creaturæ, substantiæ & accidentis: siquidem ideo homo est ratio analogæ comparatione veri, & effigiat, quia alter simpliciter, alter vero secundum quid est homo: sed Deus est simpliciter ens in primo sensu, & creatura tantum secundum quid, eo quod referatur ad Deum velut finem, aut causam efficientem, aut exemplar: in secundo vero sensu substantia est simpliciter ens, & accidens secundum quid propterea quod substantiæ inexistat: ens igitur est analogum in vno, & altero sensu nimirum in priori comparatione Dei, & creaturarum, & in posteriori, intuitu substantiæ & accidentis.

36 Quarto dici potest; analogiam, aliam esse formalem, aliam eminentialem: analogia formalis est, qua vnum analogatum formaliter in se claudit totam perfectionem & essentiam rationis analogæ, secus vero aliud: qua ratione homo dicitur analogice de vero, & picto, quia verus homo totam perfectionem & essentiam naturæ humanæ formaliter in se cohibet, quam tamen pictus formaliter non continet, sed imitatur tantum; & similiter sanum analogice dici consuevit de animali sano, medico sano, & colore sano, quia animal in quo recipitur sanitas continet eam formaliter, cum tamen medicus eminenter, & color intentionaliter, siue instar signi duntaxat illam cohibeant: Analogia eminentialis est, qua vnum analogatum comprehendit in se, partim formaliter, partim eminenter totam perfectionem, & essentiam rationis analogæ, non vero aliud: Cum ergo Deus totam perfectionem, & essentiam entis, quam late funditur, partim formaliter, partim eminenter, seu virtualiter in se habeat, secus vero creaturæ, sane ratio entis eminenter analogæ erit respectu Dei, & creaturarum contemplatione substantiæ, & accidentis, in quibus locum habet discursus factus. Et quidem, & analogia eminentialis in animal, viuens, qualitatem, & alia eiusmodi genera minime conuenire potest, ut inspicienti clarebit.

37 Quinto dici potest; analogiam, aliam esse mediatam, aliam immediatam, quarum altera in ratione nomine proximi subiecta, altera vero in ratione remote ei accommodata elucet: sicut igitur homo analogice analogia quidem immediata dicitur de vero & picto, eo quod conceptus huic voci, *homo*, immediate respondens sit partim idem, partim diuersus, videlicet quia conceptus hominis picti etiam hominis veri conceptus est, cum tamen conceptus hominis veri eius solius conceptus sit ut in Dial. manet explanatum; ita similiter ens de Deo, & creaturis substantia & accidenti dicitur analogia quidem mediatæ propterea quod conceptus substantiæ, & accidentis, Dei & creaturarum huic voci, *ens*, mediatæ, nec nisi aliis immediate respondens, partim idem sit, partimque diuersus. Etenim, qui quidditatiue accidens, & creaturas quatenus his exprimentur vocibus cognoscit, non solum ea, verum etiam Deum, & substantiam vna concipit: nam accidens quatenus tale, est ens in alio, & creatura prout talis, ens ab alio, ac proinde Deum & substantiam connotant. Cæterum è contrario, qui

substantiam, & Deum quidditatiue, ac per species proprias concipit, non eo ipso creaturas, & accidentia cognoscit: namque Deus, & substantia, quatenus his notantur vocabulis, accidentia, & creaturas minime connotant. Quare conceptus quidditatiue substantiæ, & accidentis Dei, & creaturarum erit, partim idem, partim diuersus. Quod si de eorum abstractiuo conceptu sermo sit, è conuerso res explicari debet: cum enim Deum in hac vita abstractiue non cognoscamus, nisi per imagines, speciesque creaturarum, nequaquam possumus cognoscere Deum abstractiue, quin simul creaturæ nobis innoscant, earumque turba & confusio intellectui nostro obuersetur, creaturas vero incognito Deo nouisse possumus siquidem eas nouimus per species proprias, & immediatas, & non per species Creatoris. Idem de substantia, & accidenti seruata proportionem dicendum, propterea quod substantias per species, & imagines accidentium, & non è contrario complectamur animo & cogitatione.

Sexto tandem dici potest; ens etiam prout significat id, quod existere potest, siue existentia sit per se, siue in alio, siue infinita, & incommutabilis, seu finita & ea in quam mutatio & vicissitudinis obumbratio cadit, ens inquam hoc sensu analogum esse respectu Dei, & creaturæ, idque proprie & non translatiue: nimirum si nomine creaturæ comprehendantur plures relationes, quæ iuxta non paucos nullam perfectionem ac proinde, nec entitatem inuoluunt: aut saltem entia per accidens quæ quidem entia, non autem ens simpliciter dici possunt, eo quod vnum cum ente recurrat, atque ens per accidens dici nequeat simpliciter vnum. Suppositis ergo his principiis, quorum alterum verisimile, & alterum omnino verum arbitror, ens siue aptum esse futurum, erit strictè analogum respectu Dei, & creaturæ: ille namque, est simpliciter ens, hæc vero in tota sua latitudine sumpta, & prout relationes quasdam perfectionis expertes, atque entia per accidens ambitione sua complectens, duntaxat entis secundum quid rationem vendicat: quo ex titulo homo contemplatione veri, & picti est strictè analogus. Par conditio est substantiæ, & accidentis: prior enim est simpliciter ens secus vero posterius illud, aut quia relationes aliquas perfectionis & identitatis immunes claudit, aut quia ens per accidens, quod non est simpliciter ens defectu vnitatis nuncupatur multoties accidens, sicut substantia ens per se.

Atque ex his constat primo, ens alio, alioque sensu vsurpatum, aut certe ita vsurpatis eius inferioribus si non omnibus, saltem, quibusdam videlicet creatura, & accidentibus esse simul vniuocum, & analogum, idque vniuocatione, & analogia quæ sint proprietates, & secundum eandem rationem opposita: hoc autem nihil habet incommodi, quemadmodum, neque quod canis verè sit æquiuocum, & simul vniuocum prout eius significatio in arctum contrahitur, aut extenditur aliquantum: constat secundo, retenta eadem significatione, tum entis, tum eius inferiorum illud esse simul vniuocum, & analogum, cæterum non eadem ratione, aut proprietate, cum sit vniuocum secundum rationem, & analogum secundum esse & quod non multum ab est vniuocum secundum nomē, & analogum secundum rem: rem item vniuocum formaliter, & eminentialiter analogum: necnon vniuocum immediate, & mediatæ analogum. Constat tertio, quanquam

quamquam sex dicendi modi huius discursu capitis adducti viles sint ad explicandos, tum Aristotelem, tum etiam SS. Patres; ceterum horum auctoritati multo multo melius satisfieri per tertium philosophandi modum superius propositum. Constat quare Lichetum, Fauentinum, Fuente, Smilingum, initio capitis primi citatos, aliosque quosdam Scotistas existimantes, ens esse simul vniuocum, & analogum, falli admodum, si de ente eodem intellectu usurparo, de quoque vniuocatione, & analogia oppositis inuicem, vtraque scilicet proprie secundum rationem & nomen, ac formali, & immedita sermonem habeant: sin autem secus, disputent, ita nimirum, sicut à nobis hactenus verissimam eorum esse sententiam.

C A P V T VII.

Quatenus ens, ut sic, cum ente reali, & rationis comparari debeat?

40 **E**ns reale, & rationis haud raro usurpantur ita, ut prius perinde sit, atque, quod potest esse ex parte rei, circumscripta quavis operatione intellectus, ut homo, aut equus, posterius vero, quod non existit, nec potest, nisi per operationem aliquam intellectus, ut genus, species, cognitumve quocumque modo: quamobrem alterum recidit in ens primo intentionale, siue terminum primae intentionis, alterum vero in ens secundo intentionale, siue terminum secundae intentionis. Abstrahi ergo ab ente reali, & rationis ita usurpatis vnum conceptum entis eumque esse vniuocum, & non analogum censent Bonetus 1. mer, & quidam alij Scotista, quibus subscribunt plures, ac debent omnes, qui vniuocationem, & abstractionem entis comparati ad substantiam, & accidens, Creatorem, & creaturas tuerentur.

41 Etenim ens rationis explicatum vti nuper, est proprie, ac simpliciter ens reale, cui pro materiali inuoluat obiectum vera multoties entitate, ac realitate praeditum, & pro formali verum, ac reale intellectus actum: dicitur vero ens rationis, non quod sit realitatis expers, sed quia intellectus per quam sit, est ratio: Quidni ergo ab eo, & ente reali physico, & ab intellectus operatione minime pendulo possit abstrahi vna, & vniuoca ratio entis, non aliter atque à substantia, & accidenti, Deo, & creaturis, quandoquidem horum inferiorum nequaquam est maior in ente conuenientia, quam illorum? Nil autem refert, si istes ex aduerso, ens rationis praedicto sensu acceptum esse ens per accidens, quippe quod coalescit ex re cognita, & cognitione ei extrinseca, ac proinde non esse simpliciter ens, defectu nimirum vnitatis: nam etiam ens reale physicum, & primo intentionale interdum est ens per accidens, veluti domus, ciuitas, exercitus: contra vero ens rationis, ac secundo intentionale nonnunquam est ens per se, & non per accidens, ut quando cognitio supra se reflectit, ac per semetipsam est cognita: ambo igitur entia fundamentum erunt vniuocationis, & abstractionis, si cum proportionem sumantur, secus vero, si ea sint destituta: quocirca ens per se, id est non per accidens, vniuocum est respectu entis realis per se & entis rationis per se quodammodo: item è conuerso ens per accidens est vniuocum contemplatione entis realis, & rationis, si sit vtrumque per accidens.

42 Secundo sumi possunt ens reale, & rationis proprie, ac prout hoc est quid fictitium, & repugnans, quod à quibusdam Scoti sectatoribus dici consuevit purum nihil, aut si maius quatenus est priuatio, negatio, illud vero quidquid existere potest, siue per intellectum, siue independentem ab omni eius operatio-

ne; contra vero ens ut sic, cuius ad vtrumque fieri solet comparatio usurpari potest improprie, ac prout est id, quod potest esse in intellectu, ab eoque cognosci, hac enim significatione entis verum illud est, quod communiter circumfertur, ens esse obiectum adaequatum intellectus: atque hac etiam ratione B. Thomas opusc. 42. cap. 1. & apud eum Aristoteles docent, ens quodammodo dici omne illud de quo possunt propositiones affirmari, etiam si essentiam strictè non habeat.

43 Porro ens in comuni sic sumptum esse vniuocum respectu entis realis, & rationis, arborror. Id enim nil aliud est, quam à cognoscibili reali & rationis, siue fictitio abstrahi posse vnam quandam rationem vniuocam cognoscibilis; quod innumeris recentioribus placet, & à nobis est fusè probatum in Dialect. l. 9. tract. r. cap. 7. & sequenti. Ceterum, ut praedixi, ens ea significatione imbutum est improprie ens, alioqui chimara, & hircoceruus erit proprie ens, cum summa proprietate, & distinctione possit cognosci, & non minus quam ens reale denominationem cognoscibilis induat: quamuis ergo ratio cognoscibilis in communi vniuoca sit, haud propterea talis vniuocatio in ens nisi improprie sumptum redundabit.

44 Tertio retineri potest propria significatio tum entis, ut sic, tum etiam realis, & rationis. Eaue retenta duo nobis reuocanda sunt in dubium. Primum eorum est, an possit abstrahi vna ratio obiectiua entis à reali, & solius rationis? secundum est an eiusmodi ratio sit vniuoca, vel potius analogica? Quae duo multo magis sunt difficilia, quam quae sunt paulo superius constituta.

45 Quod ad primum attinet, vnam rationem obiectiuam entis à reali & rationis abstrahi non posse, sed vniuocam esse quoad solam vocem, sentiunt omnes negantes abstractionem entis à substantia, & accidenti, Creatore, & creaturis, qui, quot, quantique authores sint habes supra lib. 2. tract. 3. cap. 2. & huius libri, ac tractatus cap. 4. circa eius medium: Rursus id ipsum supponunt P. Suarez disp. 1. metaph. sect. 1. num. 5. prope initium Ioan. à S. Thom. in praedicam. quaest. 13. art. 5. concl. 1. & reliqui authores, alioqui tuentes abstractionem entis à substantia, & accidenti, Deoque, & creatoris. Atque, ut breui dicam, nemo quem hactenus viderim, non est in ea sententia. Ceterum, si non quod communiter sentitur, sed quod sentiendum est, amplectamur, eiusmodi ratio communis, & abstracta probabilior apparet.

46 Etenim ab ente reali & rationis aliqua ratio communis vtrique intrinseca, & essentialis abstrahi potest sed talis ratio est entis: vna igitur ratio entis abstrahi ab vtroque sustinet. Maior probatur: non magis distant inter se ens reale & rationis, quam ens finitum & infinitum, siquidem inter haec est distantia simpliciter infinita, quae proinde aliam maiorem non agnoscit: at ens finitum, & infinitum ita distant inuicem, ut nihilominus coniungi, & conuenire possint in vno conceptu obiectiuo intrinseco ab eis per intellectum abstracto, & per ea secundum rem contracto: igitur etiam ens reale, & rationis, non obstante quantauis earum distantia, & diuersitate coniungi poterunt, & conuenire in vno conceptu obiectiuo intrinseco, quem per intellectum abstrahi à se sinant, quantumlibet eum reipsa contrahant. Confirmatur, & declaratur: quo magis inferiora inter se distant, eo minus abstractionem tolerant, ut cernere datur in Petro & Bucephalo, à quibus noster intellectus minus abstrahere potest, quam à Bucephalo & Pegaso, eo quod illi, quam hi maiori interstitio distendant; minus inquam, cum à Petro & Bucephalo tantum abstrahat rationes omnes